

ANGELČEK

Priloga „Vrtcu“.

Štev. 6.

Ljubljana, 1. junija 1910.

XVIII. tečaj.

Dedek.

Pa s pipico v ustih
čez polje drhteče
v poletnih pramenih
gre ded srebro las.
Pozdravljajo rože
ga kresne ob potu,
naproti priklanja
se žitni mu klas.

Pa vzdihne ta dedek
iz prsi pobožno:
„Oj Ti vsemogočni,
dobrotljivi Bog,
poglej zlato polje,
kak polno je upov!
Obvaruj nas toče
in drugih nadlog!

Bogumil Gorenjko.

Oj povejte, mamica!

Oj povejte, mamica,
oj zakaj med laske črne
se že niti vam srebrne
vpletajo?

Ne vprašuj me, sinko moj!
Kriv srebrnih laskov ti si,
ker dovolj me ljubil nisi,
sinko moj!

Bogumil Gorenjko.

Dogodki iz svetniškega življenja.

Sv. Blandina. (2. jun.) To veste, da je glavno mesto francoske dežele Pariz. Za njim pa je Lijon največje mesto. To mesto je pa tudi zato zelo imenitno, ker se je v njem prav zgodaj utrdilo krščanstvo, in ga je ogromno število svetnikov posvetilo s svojo mučeniško krvjo. Med najslavnejše se prišteva sveta Blandina, ki je bila mučena 2. junija 177. l. z 48 drugimi mučenci. Da bi poganski sodniki pokazali vsaj na videz nekaj pravičnosti, so kristjane tožili, da počenjajo skrivaj velike hudobije ter moré otroke in uživajo človeško meso — tako neumno so tolmačili skrivnost presv. Rešnjega Telesa. Od jutra do večera so Blandino raznovrstno mučili in zahtevali, naj izda skrivno hudodelstvo. Svetnica pa je krotko trpela in v enomer klicala: „Jaz sem kristjana; pri nas se ne dela nič hudega.“ Slednjič si izmislijo še to-le strašno reč. Svetnico zavijejo v mrežo in nadražijo nanjo razdivjanega vola. Ta jo z rogmi nabada in meče na kvišku in naokrog. Ker je pa tudi to ne umori, jo slednjič obglavijo.

* * *

Sv. Medard (8. jun.) je bil v 6. stoletju zelo pobožen in imeniten škof na Francoskem. Bog je povečal njegovo svetost z mnogimi čudeži. Naj omenim le nekaterih.

Neko noč se je priplazil tat v njegov vinograd in si nabral mnogo grozdja in sadja. A ko hoče z bogatim plenom zopet oditi, ne more nikjer najti izhoda, pa tudi nabrajanega sadja ne more odložiti. V taki stiski ga najdejo zjutraj škofovi služabniki. Hudo bi se mu bilo godilo, ko bi ga ne bil škof rešil iz njihovih rok. Spomni se 5. prošnje v očenašu: „Odpusti nam naše

dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom," posvari drznega tatu ter mu še celo podari nakradeno blago.

Neki drug tat mu je ukradel panj čebel iz ulnjaka. Toda roj čebel se spusti nanj in ga neusmiljeno obdeluje ter ga ne popusti poprej, dokler tat ves skesan ne prihiti k svetniku in ga kleče prosi odpuščanja. Blagohotni škof mu odpusti in ukaže razdraženim čebelicam, naj ga puste! Takoj mu prizaneso tudi one!

Še v večjo zadrego je prišel neki tretji tat. Ukradel je na škofovem pašniku kravo, ki je imela zvonec na vratu. Da bi jo mogel skrivaj odpeljati, ji s travo zamaši zvonec. Do doma mu gre še vse po sreči. A ko spravi žival v hlev, začne nesrečni zvonec sam zvončkati. Tat ga odveže in spravi v omaro; pa čudo! zvonček zvončka dalje, še čimdalje glasneje ter ne neha zvončkati, kamorkoli ga nese. Sosedje so preplašeni in mislijo, da utegne priti kaka nesreča. Hudobnežu se zbudi vest, da pelje kravo nazaj in prosi škofa, naj mu odpusti. Blagodušni škof mu odpusti ter ga še potolaži z darom.

O sv. Medardu se bere tudi še ta-le legenda. Nekega poletnega dne je bil z več drugimi ljudmi na polju. Nenadno se ulije gost dež, ki spremljevalce premoči do kože; sveti škof pa ostane suh in, zatopljen v premišljevanje, še ne opazi, da je začelo dežiti. Silno velik orel je razprostiral nad njegovo glavo svoje široke peruti in varoval kot dežnik svetega moža ter ga tako spremljal do doma. Zato so si dežnikarji odbrali svetega Medarda za svojega priprošnjika.

* * *

Sv. Julita (16. jun.) je bila mlada pobožna vdova v Mali Aziji takrat, ko je cesar Dioklecijan kruto preganjal kristjane po vsem rimskem cesarstvu. Ni se bala zase, saj je koprnela po mučeništvu; bala se je za svojega triletnega sinčka Kvirika, ki ga je presrčno ljubila. Pretresljivo je mučenstvo te krščanske

junakinje. Najprej ukaže sodnik iz rok ji iztrgati otroka, mater pa neusmiljeno pretepati. Malega Kvirika izroče medtem cesarskemu namestniku, ki si ga dene na kolena, ga objemlje, se mu dobrika in ga izkuša raznovrstno premotiti, da bi se ne jokal. Pa nedolžnega otroka s solzami napolnjene oči se obračajo vedno le k materi, dasi mali sirotek le toliko razume o strašnih bolečinah, da se ljubi mami sploh godi kaj žalega. In ko ga hoče namestnik poljubiti, se brani na vso moč, mu z malimi nohtki razpraska obraz, se z rokami in nogami upira proti njemu in ga peha od sebe, rekoč: „Jaz sem kristjan! jaz sem kristjan!“ Trinog se tako razsrđi, da triletno dete trešči z vso močjo na trda tla. Glava nežnega mučenika se razdrobi ob kamenju in tlak je daleč okrog poškoprljen z nedolžno krvjo.

Ko trpeča mati vidi tako smrt svojega sinčka, se razveseli v rajski radosti in vzklikne: „Hvala ti, o Gospod, da si dovolil mojemu sinčku prej kot meni doseči nevenljivo krono zmage.“ Junaško mater pa še dalje trpinčijo. Denejo jo na tezavnico, z železnimi kremplji ji trgajo meso z života, noge ji polivajo z vrelo smolo in slednjič jo obglavijo z mečem, l. 305.

Viki.

Viki je porednež mal,
ima kratke hlačke;
vsi ljudje poznajo ga
in vse vaške mačke.

Če le more: hop na rep!
Mačka poniglavka:
„Čaki, čaki, Viki ti!“
tožno zamijavka.

Sosed, stari sosod, no,
zvest je stari veri:
„Nič zastonj!“ — pa hlačice
nove mu pomeri.

„Nove hlače“ in na vrh
jeza, jok, zamera — —
Toda sosod še dodá,
da je boljša mera. —

J. Timoška.

Šola pod vrbo.

Povest. — Spisal Julij Slapšák.

Tam za vasjo onstran potoka raste ob stezici, ki drži v gozd, stara častita vrba. In kadar v toplih pomladanskih dneh vse oživi v ljubem božjem svetu, takrat završi tudi vejevje stare vrbe. In otrokom v vasi se zdi, da jih kliče vabeče: „Pridite, pridite, prijateljčki moji, in poigrajčkajte se v mojem okrilju!“ In nihče jim ne veleva: „Tja pojdite!“ Kakor da bi bil ob stari, častiti vrbi njih dom, kakor da bi stala tam očetova hiša: od vseh hiš v vasi so uglašene stezice tjakaj; in kar naenkrat, kakor da bi bilo tako dogovorjeno, se zbere ob jasnih, toplih dneh vaška otročad onkraj potoka ob stari, častiti vrbi.

Zadnjič je bil tudi tako lep in jasen dan. Vse je hitelo tja. In vsak je nesel kaj: dečki piščalke, laporjeve škrlice in ploščnate kamene prav bele; deklice pa polno naročje lepih cvetic, hrenovih in lapuhovih listov pa travnatih bilk prav trdnih. Na vrbovi vejici se je zibala seničica in cvrčala: „Gor čiči! Gor čiči!“ Nič niso pomišljali otroci, kar posedli so po mejici ob stezici onkraj potoka, v senco stare vrbe. Po cvetkah je šumela pridna čebelica, v mahu je brenčal debeli čmrlj, pisani metuljčki so se pa lovili v zlatih solnčnih žarkih kakor za stavo. In Žigov Janček, tisti debeli, ki je lansko leto začel hoditi v šolo, je poskočil dol na stezico, se obrnil k onim, ki so čičali po mejici, ter zavpil na vsa usta: „Hoj, igraymo se šolo! Jaz bom učitelj in bom izpraševal, vi boste pa učenci in učenke, ter mi boste odgovarjali. Alo, igraymo se šolo!“

Otroci so se spogledali. Vedeli so le predobro, da gre Jančku vse preje v glavo kot uk; posebno za nagajanje je zrel in za tepež ima talente kot nihče drugi ne v šoli. Natihoma si je rekel vsak sam pri sebi: „Bâ, kako naj ta uči, ko še sam nič ne zna; kako naj zapoveduje, ko se še ni naučil ubogati; kako naj ohrani mir in red v šoli največji burklež in kujon celega razreda!“

„Ho-hoj, igravimo se šolo, boste videli, nobenemu ne bo žal!“ je navduševal Žigov Janček. Na hrastu se je zadržal kobilar: „Kobir, kobir!“ S suhe veje visoke bukve je zagrulil golob: „Te bom ruk-nu! Te bom ruk-nu!“ In žabe v potoku so zaregljale: „Le, le! Le, le!“

„Ho-ho-hoj, igravimo se šolo, pravim, pravim. Jaz bom izpraševal, vi boste odgovarjali. Hoj, igravimo se šolo, pravim, pravim!“ je govoril iznova, navdušeno Janček. Otroci so si hudomušno namežiknili, potlej pa dali tak odgovor: „I, se pa pojmo, no, če je že tako!“

Brž je zdaj skočil Janček v leskov grm in si odrezal palico. In ko jo je odrezal in oskubil, je stopil z radostnim obrazom in bistrimi pogledi pred svoje zbrane, visoko dvignil palico, oblastno in dostojanstveno, in pričela se je šola pod staro, častito vrbo.

Hrenove in lapuhove liste so imeli otroci za berila; pisali so z drobci laporjevih škrltic na take ploščate kamene prav bele; deklice so pa vrhutega rabile še pavolo: trdne travnate bilke, iz katerih so spletale take canjice prav majhne in pa igračke — kočije.

Učitelj Janček Žigov je torej visoko dvignil palico in vprašal najprej: „Koliko je ena in ena!“ Hitro vzdigne neka deklica roko. Učitelj Janček ji migne, naj pove. Deklica vstane in reče: „Ena in ena je dve.“ — „O-ho, vprašati je lahko, odgovarjati pa drugače, ti Janček Žigov!“ je omenjal dečkov eden, menda Pavletov Pavle. „Tiho!“ je karal Janček s palico v roki. „Tiho, pravim! Kaj bi se ustil, ti Pavle Pavletov: to tudi jaz dobro vem, da je ena in ena dve.* —

Vprašal je zdaj dalje učitelj Janček: „Koliko je to: dva oreha in še en oreh?“ Ždajci so se pa žabe oglasile in dale tak odgovor: „Lej ga, lej ga, lej ga: dva-dva, dva-dva!“

„Saj ni res! Dva oreha in še en oreh so trije orehi, to jaz dobro vem,“ je ugovarjal učitelj Janček. Toda žabe so venomer trdile: „Dva-dva! dva-dva!“ In s svojim žlobudravim kvakanjem so priklicale celó

grlico na vrbo. Pa komaj je sedla grlica na vrbovo vejico, se je že zasmejala na vse grlo: „He-he-he-he-he! Ku-grvu, ku-grvu!“ Učitelj šole pod vrbo, Žigov Janček, je kar škripal z zobmi, tako je bil jezen. In je šel in grabil kamenje ter ga metal na vrbo in v potok. Grlica se mu je še enkrat zasmejala in odletela, a ne tako žabe. Za nekaj trenutkov so pač obtihnile, a so nato tem bolj vpile, res, kakor da bi jih drl: „Lej-ga, lej-ga, lej-ga: dva, dva, dva, dva!“ ...

Kajpak, tudi otroci niso mogli biti mirni! Kako neki? Posebno dečki so bili nepokojni. Eden je celo legel na hrbet, mahal z lapuhovim listom, s svojim „berilom“, okrog sebe ter se posmehoval. No, drugi je bil še dosti priden. — Položil je bil hrenov list predse na stezico — si podprl glavo z rokami in gledal, kaj ukrene v tej zmešnjavi učitelj Janček. Toda Pavletov Pavle, tisti, ki je bil že preje nekaj ugovarjal, je bil zares poreden. V desnici je držal „berilo“, list od hrena, z levico pak je kazal — pomislite grdobije! — učitelju Jančku — osle in se mu povrhu še pačil ...

„Taka šola pa prazen nič! Kako naj izprašujem, če ni miru in reda?“ se je po pravici jezil globoko užaljeni učitelj šole pod vrbo. O, kaj bi šele bilo, ko bi bil že zagledal Pavleta, da mu kaže jezik! Vem, da bi takoj zaropotala! „Taka šola pa prazen nič: boljše bi bilo, da bi je ne bilo!“ je govoril užaljeno Janček. In glejte, ko je tako govoril, se mu je oglasil neki glas in mu zašepetal: „Oho, ti Janček Žigov, pravi učitelj šole pod vrbo, kaj se ti zdi: ali je prav, da se vtikajo žabe v pouk in regljajo po svoje, kadar ti izprašuješ? In: ali potrdiš, da pride grulit in se smejat grlica v šolo, kaj? — O-o, ti odkimavaš z glavo?... Bâ, ali pa ne poznaš tiste žabe, ki v šoli pri fari vedno reglja? In tiste grlice, ki gruli in se smeje kar naprej ter moti tako vso šolo pri pouku, kaj? — O-o, le le kar povej: mar nisi ti, Janček Žigov, tista žaba; mar nisi ti, Janček Žigov, pravi učitelj šole pod vrbo, tista grlica, ki, ki...“ Janček ni mogel do konca poslušati. Dobro je razumel ta glas, nemirno stopical gorindol, se praskal za ušesi in nekaj momljal sam s

Šola pod vrbo.

seboj, morda to, da ne mara biti več ne žaba, ne grlica v šoli pri fari, morda kaj drugega, kaj se ve!

Med otroci so nastale besede, ki niso bile vsem po volji. Začno se prepirati. Janček je visoko dvigal svoj prapor, leskovo palico, žugal in miril: „Mir, mir, mir!“ Žabe so regljale: „Lej ga, lej ga, lej ga: sok, sok, sok!“ — „He-he-he-he!“ se je smejala iznova grlica s hriba. Zdajci zapazi Janček, da mu kaže Pavletov Pavle osle. O, koliko časa mu jih je že! Obstoji. Ali je res ali ne, kar vidijo njegove oči? Neverno je bulil Janček nekaj trenutkov v Pavleta. Naenkrat pa mu izgine vsa kri iz obraza, da postane bled kot zid in zelen kot trava. Z zobmi zaškrta in s palico strahovito zažvižga po zraku. Vzdigne roko in skoči proti Pavletu. Toda tega že ni bilo nikjer. Prekucnil se je bil nekolikrat in izginil kakor kafra, kakor da bi se bil vdrl v tla, nihče ni vedel zanj. Janček je od togote in maščevalnosti kar od tal skakal. Letal je kakor nor okoli in iskal Pavleta. Tudi drugi so stekli za njim. Težko, da bi ga dobili. Ali zdajci je zapel petelin in izdal Pavleta: „Kikiriki, na vrbi sedi!“ Vseh oči se obrnejo na vrbo. Res zagledajo gori med vejami Pavleta. Janček je poskočil in stekel z veliko leskovo palico k vrbi. In nič ni pomišljal, kar prijel se je za grčo in plezal na drevo. Le čak, me!“ je žugal Janček in trdno držal palico v roki. In slišite, žabe so takrat zavpile: „Le ga, le ga, le ga!“ In divji golob je grulil: „Te bo ruk-nu, te bo ruk-nu! Oh kako je hudo, oh kako je hudo!“ In kobilar je hreščal na hrastu: „Fiv-živ! Fiv-živ! Zdaj te bo dobiv, zdaj te bo dobiv!“ In vrana je vpila z njive: „Krah, krah: na vrbi je pa strah, strah!“ ...

„Le gor pridi, te takoj vržem v potok k žabam!“ je žugal Pavle, zavihal rokave in pljunil v roke. Videlo se mu je, da je pripravljen za boj. Janček je pa le kazal svojo pest in palico. Otroci so se zbrali okoli stare, častite vrbe. „Oho, tepla se pa ne bosta!“ so govorile deklice proseče, dečki so se pa le smejali. Vse je kazalo, da bo boj hud. Nekateri so nestrpno pričakovali, kaj pride. Janček je zaškrta z zobmi, skoro se bosta spoprijela s Pavletom. Deklice so zajokale ...

Zdajci nekaj zaplahuta nad glavami. Drobna si- ničica je bila, ki je vsa žalostna priletela bliže (menda je imela mlade v vrbi) ter cvrčaje svarila in žugala: „Piču, piču, piču! Piču, piču, piču!“ — V istem hipu zavpije Pavle v strahu: „Spusti se na tla, zbeži, Janček!“ In hop! — pa je skočil z vrbe. „Bežite, bežite!“ je zakričal otrokom in stekel od vrbe proč naglo, kakor da bi ga bil veter nesel. Takrat pa je že jokal Janček: „Av, av, av! Uf, uf, uf! Johata, johata, johata!“ In se je spustil kar zviška na tla. Pihal in pihal je pred se, se otepaval na vso moč ter bežal kot blisk. Peklo ga je, kakor da bi mu bil kdo nasul žrjavice v obraz, za vrat, srajco, hlačnico, ovbe, ovbe!... Bežal je daleč v ovinku k potoku. In ko je tja pri- sopihal, je štrbunknil kar naravnost v vodo, da so preplašeno zaregljale žabe: „Lej ga, lej ga, lej ga!“

I, kaj pa je bilo?

I, kaj: Ose, v vrbi! Neroda, ta Janček, je brcnil v njihovo gnezdo in jih razdražil.

Boječe deklice so stekle in srečno odnesle pete. Dečki so pa več ali manj delili usodo z neusmiljeno opikanim Jančkom. V hladni potočnici so iskali vsi zdraviša za skeleče pike. Žabam ni šlo v glavo, da hočejo biti zdaj dečki rajši žabe nego ljudje: Kaj se neki valjajo po vodi! In stara žaba je rekla: „Ampak tako lepo ne znajo te „velike žabe“ kvakati in regljati kakor me. Le skrijejo naj se pred nami! O, to že niso in nikoli ne bodo pravi žabarski pevci! Le poslušajte, kako jokajo in hreščijo! Ali je to kako petje?“ — Žabe so napele ušesa. In slišale so, kako stokajo *ubogí opíkancí v vodi*: „Av, av! As, As! Oh, oh! Oj, oj! Jojmene! Ovbe! To peče! Ali kdo kuri na mojem hrbtu? To skelt! V peklu ne more biti hujše!“ In tako dalje.

Žalostno se je končala šola pod vrbo. Deklice so jo kar naglo odkurile domov; dečki so pa počasi capljali za njimi ter drug drugemu očitali: „Ti si kriv! Ti si kriv! Ti si kriv!“ A nihče ni hotel biti kriv. In Janček je govoril: „Jov, kako me peče, še umrl bom! In kdo bo kriv moje smrti? Vi, vi, vi! Zakaj ste delali nemir in zgago v šoli? Zakaj si mi kazal osle, ti Pavle

Pavletov? Ali ne veste, da je treba biti v šoli miren in ubogljiv? Kdo bo poučeval in izpraševal, ako vse vprek govori in nagaja! To enkrat nič ni, pa je amen!"

Tako je govoril in učil zdaj tisti Janček, ki sam ni znal nikdar ubogati gospoda učitelja pri fari; tisti Janček, ki je delal samo nered in nemir v šoli; tisti Janček, ki je bil največji burklež in kujon celega razreda! Ko so dečki slišali iz Jančkovih ust take besede, so se spogledali ter se mu jeli muzati. In nič niso govorili, pa so se vendar razumeli vsi. Janček pa, ne meneč se za njih prikrito muzanje, je zjavkal in zardil iznova: „Ho-hoj! vi ste krivi, vam rečem; še umrl bom! Bâ, v šoli je treba mirno sedeti in lepo ubogati, pa je amen!"

Dečki so se iznova spogledali. In z njihovih začudenih obrazov so se brali taki-le vzkliki: „Slišiš, kako govori! — Kaj je rekel, si slišal? — Kdo je tako pravil, mar on? — Je govoril zdaj on ali gospod učitelj pri fari?“ — In neki deček se je ojunačil in zaklical sredi pota: „Ho-hoj! Stojte, počakajte in poslušajte!“ In se je razkoračil pred Jančkom, pravim učiteljem šole pod vrbo, ter govoril te-le besede: „Janček, prav imaš: v šoli je treba miren biti, prav nič se ozirati in šepetati, nego ubogati, drugače ni nič! Jaz tudi tako pravim.“

„Ubogati, ubogati, kako pa!“ prikima Janček. „Ubogati pravim, mirno sedeti, poslušati pazljivo, se pridno učiti in ...“

Dečki so se strme spogledovali. Na njih obrazih pa so bila zapisana vprašanja: „Nisem gluhi in vendar ne vem, če sem prav slišal — je govoril zdaj on ali gospod katehet pri fari? — Nisem slepi, ali vendar ne vem, če sem prav videl: je govoril zdaj on ali gospod učitelj pri fari? — Nisem mutasti in vendar bi ne znal povedati: je govoril zdaj on, ali gospodična učiteljica pri fari?“ — In tisti pogumni deček je odprl usta in zopet govoril Jančku: „Poslušaj me, Janček Žigov.“ je dejal, „poslušaj me, Janček Žigov! Glej, naša šola pod vrbo je le za igračko, za kratek čas: v šoli pri fari se pa gre zares, tam se učimo za življenje. Janček, govori: Ali je treba tudi tam ubogati,

v šoli pri fari? — Hm, še veš, kolikokrat so že bili gospod katehet užaljeni, gospod učitelj hudi, in kolikokrat je gospodični učiteljici že zaigrala solza v očeh, solza žalosti: toda Janček Žigov še ni bil miren, Janček Žigov še ni ubogal! . . .

Janček je pogledal v tla, zahrkal, potlej se pa zapoletel in stekel. In besede, ki mu jih je govoril ta pogumni deček, so mu zabrnele v srcu. Sinica mu je pa zaklicala: „Čš, čš! Cicifuj, cicifuj!“ Menda mu je hotela reči: „Le sram te naj bo, Janček!“ V grmovju je žvižgal kos: „Gospod Janček, zavrite, nas bo pa htev!“ In žabe so regljale: „Lej ga, lej ga, lej ga!“ — Jančku se je zdelo, da ga vsi ptiči zasmehujejo. A kadar je pritekel domov, je zakikirikal na dvorišču petelin: „Janček, kako pa zdaj bo?“ — „Tiho bodi vsaj ti, saj se bom poboljšal!“ je vzkliknil Janček in stekel v hišo.

Pravili so, da se je Janček res poboljšal: nič več ni bil ne žaba, ne grlica v šoli pri fari. Radoveden sem bil, je li to resnica ali ne. Poprašati sem hotel njegovega učitelja. Zato jo mahnem enkrat k fari. Pot me je nanesla k stari in častiti vrbi. Sedem v njeno senco. Kar zaslišim starega kobilarja na hrastu. Pravil je svojim mladim: „Siv kobiv, siv kobiv: Janček se je pa spokoriv, Janček se je pa spokoriv! Fiv-fiv, fiv-fiv! na vrbi, na vrbi!“ In divji golob je zagrulil: „Na bukvi sedim, se prav veselim: Janček zdaj drug, Janček zdaj drug: dober, dober!“ In žabe so zaregljale: „Res, res; res, res!“

Zvedel sem dosti pod vrbo, ni mi bilo treba še dalje k fari, zato sem se vrnil. Pa ko sem stopil na stezico, je završalo vejevje stare in častite vrbe. In zdelo se mi je, da slišim njene klice: „Pridite, pridite, prijateljčki Božji in moji! Le naglo, le naglo in poigrajčkajte se v moji senci!“ Sem iz vasi se je zaslišalo veselo vrskanje: prihajala je vaška otročad, ljubi prijateljčki stare in častite vrbe. Siničica jim je klicala: „U hrib, u hrib! Gor čici, gor čici!“

Zavil sem jo naglo preko gozda, da bi ne motil igre v okrilju stare in častite vrbe.

Tonček gre na božjo pot.

III.

Lepo jasno jutro je potrkalo na malo okence Podlogarjeve kočje. Zgodaj je bil danes Tonček na nogah, saj je imel pred sabo dolgo romarsko pot k Novi Štifti. Oblekel se je v nedeljsko obleko; sicer so bile hlačice in suknjica že malo odrgnjene in oguljene, a kdo bi to zameril? Saj so bili Podlogarjevi ubožni, in kar so si odtrgali od ust, še tisto malo je pobrala bolezen.

Nežica je zavezala Tončku v robec kos kruha za popotnico, sam pa je še stekel v čumnato, kjer je imel v stenski omari spravljenega porcelanastega prašička, ki ga je dobil pri birmi od botra, in v tem „šparovčku“ dve beli šestici. Tresel je prašička — prva šestica je kmalu padla skozi ozko poko, drugo pa je le s težavo dobil vun. „Eno bom dal Mariji, za drugo pa si kupim kruha, če bom lačen,“ tako je izračunal Tonček v svoji umni glavici.

Že je bil odpravljen za pot.

„Sinko, le pojdi na božjo pot in pobožno moli, da bi jaz ozdravela. In če boš uslišan, reci Mariji, da se ji bom prišla zahvalit, takoj ko bom ozdravela. Pojdi skozi po cesarski veliki cesti! Ko boš pa prišel v Zamostec, kake tri ure od tukaj, boš zagledal na desni na lepem zelenem gričku cerkev. To je Nova Štifta. V Zamostecu — boš že videl tablo, kjer je napisano, kako se pravi vasi — v Zamostecu torej vprašaj, katera pot pelje k Novi Štifti. Ali si si zapomnil?“ je učila Tončka mati.

„Da! Do Zamosteca po cesti, tam bom pa vprašal.“

„Le pojdi, Tonček, pobožno moli in, če smo vredni, boš uslišan. Še nekaj! Kmalu bi bila pozabila. Obišči tudi slatensko teto in ostani tam čez noč. Ti bo že kdo pokazal, kje je vas Slatnik. Srečno pot! Angelvarih naj te vodi,“ so rekli še mati, objeli sinka in prekrizali.

Tonček je še poljubil pri vratih Veronikin prt z Zveličarjevo glavo, se prekrizal z blagoslovljeno

vodo, rekel: „Z Bogom, mati,“ in odšel na romarsko pot.

Dolgo je gledala Nežica za svojim bratcem, ki je hitel po klancu navzdol proti cesarski cesti, in mu mahala z roko v pozdrav. Tudi ona bi bila šla rada molit za mater, a morala je biti doma in materi streči.

Tudi bolnica, ah, kako bi bila šla rada k Materi božji na romarsko pot; a bolezen, trdosrčna in neizprosna, jo je priklenila na posteljo in ji ni pustila vstati. Neko težko čuvstvo ji je stiskalo srce. „Morda sem zadnjič videla sinka,“ je pomislila in skoraj bi bila zajokala. A upanje, sveto in močno, je premagalo temno slutnjo, upanje, da bo dobra nebeška Gospa uslišala molitev otrokovo.

* * *

Kmalu se je skrila za ovinkom mlademu našemu romarju domača vasica Ulaka, ki je prijazno gledala z malega hribčka.

Tonček je stopal hitro po beli cesti, ki se vije zdaj čez nizke gričke, zdaj čez plitve dolince, zdaj zopet čez ravno polje in travnike, zdaj čez malo hosto, zdaj spet čez drobno, belo vasico, kakor je pač že svet na lepem Dolenjskem.

Srečal ga je srebrolas dedek, vzela iz ust vivček in radovedno vprašal mladega potnika: „Kam pa, dečko, tako urno?“

„K Novi Štifti! Ali je še daleč?“

„K Novi Štifti greš? Opešal boš. Še tri ure je; pipo tobaka bi stavil, da boš opešal!“

„Ne bom ne, stric. Ne smem! Doma so mati bolni, hudo bolni, in grem molit za zdravje.“ In šel je mladi romar dalje.

„A tako? Le pojdi, pa goreče moli, dobri otrok! Srečno,“ je rekel ded in vlekel dalje svoj vivček in blagroval mater, ki ima tako dete.

Srečala ga je starka, vsa sključena, stara sto let morda: „Kam greš dete?“

„K Novi Štifti grem, molit za mater, so bolni.“

„Ah, le pojdi, blago dete, rožica moja, in moli prav goreče! Nihče te ne bo tako ljubil kot te mati.“

Meni so umrli, ko sem bila stara komaj deset let. Le pojdi, pa Bog bodi s teboj!“ In otrla si je starka z velo tresočo roko svetlo solzo, spomnila se je svoje dobre matere, ki že spi dolgo, dolgo v ozkem grobu.

Srečale so Tončka mlade deklice, šle so iz šole. Brž so začele mlade radovednice izpraševati neznanega romarja: „Odkod pa si, deček?“

„Iz Ulake.“

„Kam pa greš tako sam in tako hitro?“

„K Novi Štifti.“

„Po kaj pa greš?“

„Mati so mi bolni, deklice, pa grem molit, da bi ozdraveli. Oj srečne ste, deklice, ki imate zdrave starše!“

Smilil se je deček deklicam in ena, ki je bila bolj gosposko oblečena, mu je pomolila lepo rumeno pomarančo: „Hočeš pomarančo?“

„Bog ti plačaj, dobra deklica,“ se je zahvalil Tonček in hvaležno pogledal deklico.

Lepa dolina se je odprla pred našim romarjem, vsa posajena z belimi vasicami, sredi doline pa je stal trg; okroginokrog so jo pa obroblyale precej visoke gore. Prišel je v vas — Zamostec. Vprašal je dečka, kje se gre k Novi Štifti, in ta mu je pokazal ozko pot med travniki. S hriba ga je pozdravila cerkev Matere božje pri Novi Štifti. Tonček bi bil zavriskal. Prišel je do potoka Bistrice, ki se kakor kača vije med pisanimi travniki v senci žalostnih vrb.

Tu šele je Tonček počival. Sedel je v mehko travo v senci stare vrbe. Od Nove Štifte se je oglasil zvon, tako zvonko in čisto. Zvonilo je poldne. Tonček je odmolil angelsko češčenje, použil borno kosilce, ki mu ga je zavila sestra, in pomarančo, ki mu jo je dala dobra neznanca deklica, se napil vode iz potoka, si še malo odpočil — nato pa je romal dalje čez travnik in po klancu skozi temni smrekov gozdiček navzgor proti cilju svojega hrepenenja.

(Konec priht.)

Rešitev zastavice v št. 5.

Angelček.

Prav so uganili: Kumar Rudolf, učenec IV. razreda v Ljubljani; Kavčič Janko, učenec v Škofji Loki; Lamm Fr., učenec v Središču; Palenšek Marijan, učenec v Ljubljani; Štepic Angela, in Derganc Anica, učenki v Semiču; Turk Emil, Račič Ivan ml., Videtič Jožef, Pelc Fr., Medja Ivan, prvošolci: Šuster Ivan, Kamin Mih., Vogrinc Jurij, Pehani Pavel, Kampusch Franc, Lavrih Alojzij, učenci IV. razreda; Grom Slavko in Milan, Ferkul Anton, Blažon Gregor, Mušič Alojzij, Štangelj Josip, Vintar Alojzij, Šušteršič Ant., Grom Fr., učenci III. razr.: Srbotnak Mici in Grum Mici, učenki VI. razreda v Novem mestu; Marinc Marija, Šafar Franca, Kajfež Marija, Bauer Ivana in Marija, Bukovec Amalija, učenke IV. razreda v Fari pri Kostelu; Čop Minka, učenka IV. razreda v Mostah pri Žirovnici; Trampuš Lizika in Ivanka, učenki II. razr. dekl. šole sv. Cirila in Metoda v Trstu; Petrič Mibaela, Piškar Anči, Smerke Mici, Klun Anica, Miklič Malka, Dereani Verica, Selak Pepica, Gnidovec Mici, Kondrič Iv., Meglič Pepca, Škerjanec Micka, gojenke IV. razr. v zavodu de Notre Dame v Šmihelu in Vesel Fanika, Repar Pepca, Sitar Mici, Colnar Anka, Oblak Mici, Lukšič Mici, Lozar Martina, Košak Mici, Šinkovec Rozi, Novak Mici, Gačnik Tončka, Kopitar Vikca, Rotar Pepca, Deželan Micka, Mívar Mar., Kovačič Mar. in Ahčin Mar., učenke IV. razreda na istem zavodu; Zacherl Franček, učenec v Ljutomeru; Gerdina Antonija, učenka VII. razreda v Ljubljani; Skuhala Franček in Heber Micika, učenca pri sv. Tomažu pri Ormožu; Počan Mar., Riepl Ivanka, Vrečko Cilka in Marica, Jurgl Ant., Rajh Julka, Kač Tonči, Presker Mar., Marinc Mimika, Erhartič Mil., Piano Anica, Trobej Ilka, Lukač Fani, Svetič Beti, Knapič Mar., Plakar Mar., Smolnikar Amalija, Atišer Marta, učenke VIII. razr. pri čč. šolskih sestrah v Celju; Podgoršek Martin, Pintar Jožef, Podpečan Ana, Podgoršek Marija, Stukelj Marica, Škoflek Matilda, Naglič Kat., Šošter Franja in Alojzija, Lasnik Ana, Operčkal Ap., Bezenšek Drag., Jošt Ter. na Frankolovem; Porekar Vik. in Ciril, Plavec Tonček, učenci na Humu; Jarc Vera; Perme Avg. Jarc Mar., Tomandl Fr. v Novem mestu; Pustišek Mihael v Zdolih pri Kozjem.

Odgovor na šaljivo vprašanje v št. 5.

„Živo srebro“ in „žive koprive“.*

Prav so odgovorili: Kumar Rudolf, učenec IV. razr. v Ljubljani; Počan Mar., Riepl Ivanka, Vrečko Cilka in Marica, Jurgl Ant., Rajh Julka, Kač Tonči, Presker Mar., Marinc Mimika, Erhartič Milena, Piano Anica, Trobej Ilka, Lukač Fani, Svetič Beti, Knapič Mar., Plakar Mar., Smolnikar A., Atišer Mar., učenke pri čč. šol. sestrah v Celju; Pustišek M. v Zdolih pri Kozjem.

* Prav je tudi odgovor: „kresnica“ kot cvetica, ali „jelenov Jezik“.